

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena na leto doma 20 Din. V Ameriko cena na leto 70 Din. Cena M. Lista je doma 5 Din, v Ameriko 30 Din. ki oba lista majo i sirote dobijo kalendar brezplačno. Ki pa samo ednoga, ga dobijo za polovično ceno.

„Vredništvo i opravištvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravištvo Novin v Črensovece, Prekmurje. Oglasi, (inserati) se tudi tu sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar za večkrat poplúst od 5°/₁₀₀ do 40°/₁₀₀.

Zaistino?

V Mörskoj Krajini dnes dva tjedna páli po starom recepti pišejo. Korošec to je naša kmečka zveza prej zato žele autonomijo, ka bi kanonikom vekše dohodke spravila i ka bi Korošec prišo do velike časti. — Jeli pa pozna Markišavčar dohodke slovenskih kanonikov? Mogoče še ednoga niti vido neje. Radičeva stranka ne je naklonjena cerkvi, kanonikom pa najmenje nej. Zakoj pa te on žele avtonomijo? Spaho je musliman. Njegova vera ne pozna kanonikov. Zakoj pa te on žele avtonomijo? Liberalni Kūhar, naj pokaže svojo mržnjo do kat. vere, vdari po njenih slugaj i po starom recepti laže na nje. Kak vūpa on od naše stranke to trditi, ka zato šče avtonomijo, naj de Korošec veliki gospod? Korošec je bió minister i je ešče na raspoloženji. — Vekše časti več nemre dobiti. Pa lejko on ne merjé? Merje, a pravice našega kmeta, delavca, obrtnika pa ostanejo. Za te se bori Korošec i ž njim kmečka zveza. Te pravice, dūh krščanski, to pečé M. Krajino i gospode okoli nje.

Nadale piše te list: V kraj od Ljubljane. Ljubljana bi se z nas hranila. — Če je odkrita politika Kūharva, te more priznati, ka naš kraj ma toti zivež a ne v zadostnoj meri, ma zadosta živine — nema pa ni lesa, ni premoga, ni fabrik itd. ka je tam prek. To dvoje se zato more združiti, da se edno z drugim nadomesti. Da nas pa Ljubljana nebo vōnesla je ravno program Kmečke zveze, štera žele z našega kraja vārmegyōv — županijo i vsikdar ednoga domačega človeka za ministra v ljubljanskoj vladi. I na vse to je dr. Korošec pristao pred nar. poslancom Klekl Jožefom. Ka pa te smeče M. Krajino? — Koga boli, da zmagūje pravica maloga človeka, da zmagūje Slovenec, tisti ne je Slovenec i ne je za pravice maloga človeka.

Nekaj od socialcov.

Pazite, ar je razlika med socialisti. Socialisti sō brezverna delavska organizacija, v šteroj voditeli za nos vodijo člane te organizacije i se s sirmaškimi delavskimi trūdi bogatijo. To pa vala za vse socialiste, naj majo kakšešte ime. — Ali ravno zato, da bi zavarvao tudi delavce pred špekulacijov nešternih božni ljudi, je vstanovo pokojni dūhovnik dr. Krek Slovenske krščanske socialce l. 1892. na prvom katoliškem shodi v Ljubljani med svojim govorom je pravo: „Delavci se more dati prilika, da dobi kakšo stvar, štero imenuje svojo. Zato ma vsakši pravico, tudi delavec. Naj bi zató vsakši premislo, ka je bio; ka je v družabnom i ka v političnom življenji.“

Po tom shodi je dr. Krek včasi začno z organizacijami delavcov i delavk. Vstanovo je prvo slovensko delavsko društvo v Idriji (zdaj nam je te kraj vzela Italija, tu kopajo živo strebro). — L. 1894. pa je vstanovo drugo delavsko društvo v Ljubljani.

Te največši Slovenec, dr. Krek (mro 1917.) se je prvi borio z vsemi močmi, da bi tudi delavci meli pravico poslance voliti. — Tudi za delavke je vstanovo v Ljubljani društvo. Tak pomali so se ta društva razširjala v našoj Slo-

veniji. Gda so bili že skoro vsi slovenski delavci v krščanski socialni društvi, štera so delavca bole samo telesno varvala pred špekulanti i milijonari, je začno dr. Krek skrbeti tudi za to, da se delavci i delavke tudi dūševno zdignejo, izobrazijo. Takša društva se pravijo strokovna, ar je za vsakši stan posebno društvo, v šterom se vsak delavec izobrazuje i spopolnūje v svojoj meštiji. Prvo takše društvo je bilo „Prómetna zveza,“ v šterom so bili samo železničarje. V teh društvi so bili vsi delavci i delavke brez razločka, k šteroj političnoj stranki spadajo.

Ta društva so ešče zdaj v Sloveniji na velki hasek delavcov i državi. Zato so slovenski delavci tak dobro organizirani, posebno krščanski, da jih nišče nemre zapelati z nikšimi penezi; Zato si znajo slovenski delavci tak dobro pomagati, či jih fabrikantje ščejo noriti i jim menje plačati kak zaslužjo; zato so tak vučeni v svojem deli, ar se v društvi izobrazujejo z včenjom i čtenjom knjig i novin (Drugoč od kmečki društvev).

Teštament ali kak moremo teštament delati.

Što šče s svojim imanjom pred smrtjov razpolagati, napravi to na dva načina:

1) ali včasi izvrši to svoje razpolaganje tak da se reši ednega tala svojega imanja, da kakšo stvar vniči ali ponūca, ali jo zroči drugomi popunoma ali pa z omejitvami, ali pa da njemi drugi za njo kaj plača ali nikaj ne plača; izvrši pa to lahko tudi tak, da prepūsti drugomi za vsikdar ali pa samo za nekaj časa celo pravico na kakšoj svojoj stvari ali pravici, ali pa samo eden deo te pravice, to je da neštene dužnosti i zavezanosti izpuni sam (ešče pred smrtjov) ali njegov naslednik (delnik) v določenom časi ali termini, ali pa dovoli, dopūsti, da si jih izvršuje tisti, šteri ma ali dobi pravico do toga (upravičenc).

2) da določi, kak se naj razdeli vse njegovo imanje po njegovoj smrti.

Na prvi način razpolaga (dela ka šče) s svojim imanjom upravičenc tisti, šteri dela teštament sam, tak da či je ednok resaj to razdelitev včino, nemre več razvelaviti, svojega dela nemre več popraviti, ar je stvar ali pravica, od štere je že teštament naredo, vničena, ponūcana ali pa že drugomi dana i prepūščena popunoma ali pa le deo od nje. On je na te svoj teštament zavezan i sme te svoj teštament le te inači napraviti, či si je v teštamenti nahá to pravico (popraviti teštament), i či je to po zakoni ešče mogoče ali či ma pravico do toga po posebni določilih zakonov.

V drugoj primeri pa mamó zadnjo volo (teštament), štera določi, ka se naj zgodí z imanjom po smrti oporočitelja (tistoga, šteri dela teštament). Dokač on živi, nemre zavolo teštamenta nišče drugi nikaj delati z njegovim imanjom, on (oporočitelj) pa lahko to svoje imanje oda ali obremeni ali dela z njim ka šče, kak dozda. Što dela teštament, je samo v ednom vezani na svoj teštament i to bomo sledkar povedali pri šročinski pogodbah, ovak je pa nikaj ne vezani na svoj teštament i ga lahko gdašte spremeni, razvelavi ali vniči, či je bio zapisan.

Od razpolaganja (delitev) imanja se zato lahko guči samo v prvom načini, to je pri pravni opravilih (na priliko pogodbah), štera so tak napravljena, med živimi ljudmi, da se morejo izvršavati ali včasi, gda so se napravila ali pa sledkar, lahko tudi komaj po smrti tistoga, šteri dela teštament (na priliko pri darilni pogodbah, či bi se smrt pripetila, štera so jako podobne s teštamentom). V naredbah zadnje vole oporočitelj ne razpolaga s svojim imanjom, nego on samo določi, što naj dobi kaj po nje-

govoj smrti. Njegove pravice i dužnosti, celo njegovo imanje je ostalo nespremenjeno i tisto, kak je prle bilo, čiravno je naredo teštament. Tudi što je v teštamenti postavljeni za delnika ali šročnika, se lahko odpove šročnici ali njemi pa zakon lahko vzeme šročino, tak da šročniki namenjeni tao lahko dobi što drugi. Da dobi šročino v teštamenti postavljeni (imenūvani) delnik, šteri tudi šče meti šročino, se morejo spuniti vsi pogoji zakona, šteri se nanašajo: 1) na tistoga, šteri dela teštament; 2) na formo i vsebino teštamenta; 3) na šročnika (šteri šče po oporočiteljovi smrti kaj dobiti). Dale.

NEDELA.

Po vūzmi III. Evang. sv. Janoša 16. Jezus naprej pove, ka odiče z toga sveta na drugoga. Vučeni se na to napoved razžalostijo, pa razveseliti bi se mogli. Tam gori, o tam gori, je večni dom, je večno blaženi dom. Tam je samo veselje, samo mir, samo sreča, samo blaženost i vse to v tak velikoj meri, ka nema ni konca, ni kraja. Pa mi toga doma ne bi si želeli? Pa bi se mi vrat smrti bojali, štera jedino so nam mogoča te dom odpreti? Ščem vmreti.

Trpljenje Gospodovo.

I ar je sodec naprej nej določo niti načina bičūvanja, kak se naj vrši, niti broj rok, keliko se jih naj rabi, niti čas strahūvanja, nego vse je na prosto volo nehaó kranikom, ka so napravili tei predzreži? Nastopili so pri tom počasnom pobijanju gda z šibami, gda z bikovnicami, zdaj z vajati, drugoč páli z pikaši i verigami, vsako žilo so njemi odpili, vsako kost odkrili, vsako kotrigo razbili z divjov grozovitostjov, i gda že ne bilo zdravoga mesta na njegovom telu, so eden drugoga spobūdjavali kak naj po prvejših ranah mlatijo i divjajo proti njegovim drobam. Ali ka za pokolenja so bili ti ljudje? Štera pečina na ono stran Kaukazuša jih je rodila? Kakša pardka jih je dojila? Je bilo to mogoče, da pri pogledi tak svetlo beloga, nevtepenoga tela so njim biči ne z rok spokapali? Da jih moč ne povrgla i srčnosti ne so zgūbili? Da so ne odreveneli i zanemili? Če Kristuš ravno ne bi bio Bog, kak je bio, nego samo navaden človek, bi je samo naravno čutenje nad lepotov, šteroj para na sveti ne bilo, ne moglo že k sočūtji nagnoti? Pa znano je, ka sō niti najmenje ne bili za volo toga genjeni. Kak krasni cvet rož i lepota sada ne more zadržati oblakov, ka ne bi z vničujočov točov divjali zdaj nad travniki, zdaj pa nad ogradi, ravnetak je ne mogla Jezušova lepota tiste preklete ljudi zadržati. Ar je pa samo njegova presveta glava ostala nevražena, so obrnoli z druženiimi močmi proti nej svoje srde i so pritisnoli po lastnoj voli, ne da bi sodniki odkrili svoj namen, na njene sence veliko korono, z ošpičenim trnjom, kak dabi njegova ljubljena Palestina v svojih logáh nikaj poštenejšega ne bi mela i gda so njemi kak kakšemi nespametnami konkráji oči zavezali, so se tesno okoli nje spravili, te eden da ga v obraz plūne, te drugi da ga v obraz vdari, te tretji pa da njemi, na nezasižen način brado poskūbe.

Pa čiravno ti najkrutejši krvniki pred krivci skrijejo svoje orožje, z šterim je morejo mučiti, so tei daleč bili od toga, da bi na Zveličitela tak milostivno gledali! Ali ne vidite, kak ga silijo, da na ramah nese svoj križ nej kak je nekdaž Ižak neso v temnoj noči drva po samotnoj poti brez bar ednoga tūjnca nazočnosti, nego vudne sred Jeruzalema, gda se je pred njim glasila trómpeta ob strani pa boben med valovjem vnožine, štera ga sprevaža.

I gda so na goro Kalvarijo prišli, so se ne zadovolili stem, da bi ga oblečenoga na križ pribili, ne, pravim, ne, nego naj povekšajo njegovo trpljenje, sō bili na tom, da njemi obrvim

obleko vtrgajo s tela, čeravno so s tem mnogo ran mogli odpreti, v štete se je obleka zgrabila. Zatem so ga z močnim sunkom vrgli znak na križ, so ga vtegnoli, so klepali na njegove roke i noge; te pa (odpustite, če jaz naglo kak da bi leto to pri povedavam, ar se bojim, da bi vam znalo srce počiti, če se ne paščim) gda bi tak močen krik zagnali, da si je od groze celo sunce skrilo svoj obraz, te pa so z ednim potéglijajom izrazojoč srditost i radost gorzdignoli kralja dike i so ga na križ pribitoga pokazali radovednomi ljudstvi na največji svetek, na najsrmatnejšem mestu, v najozvišenejšem stališču na nikak nedopusten način; gda je najmre zakon predpisao, ka se krivci z navadnimi vajatmi moro na križ privazoti, so Kristuša z cveki na njega pribili i kak vnoči pripovedavajo, z cveki, šteti so ne samo jako debeli, nego tudi topi bili, da bi bolečine prebijanja povekšali.

O vi kruti krvniki, šterim pára je na tom sveti ne bilo! Te si tak hladites svoj srd i ga sitite po svojoj želi na tom dobrom Ježuši.

Glasi.

Slovenska Krajina.

Pojasnilo. Z ozirom na notico v 6. številki letošnji „Novin“ o „grdi navadi“ v Rogačevcih, dam pojasnilo, da sem s tem ne mislo mogoče g. krčmarja Bagarija ogrizavati, ar rogačevske mlade deklične „klúke pucajo“ tudi po drugi krčmah po Rogačevcih i v bližini. Da sem pa ravno njegovo ime napisao, je bio le slučaj: Pripominjam najme, da je g. Bogari eden najbogši i najpoštenjši krčmarov z najpoštenjšov i najbogšov postrežbov. To sem meo priliko viditi na vüzemski pondelek. Cela veselica se je vršila v najlepšem redi i zadovolnosti vseh. Či je pa što začao nemir delati, so včasi k redi bili jürjanski dečki i so ga postavili z lepim na „friški luft“. Tudi takše deklet so po „šnelcugi völetele“, po domače: „vö so je lüčili.“ — Sploh g. Bagari ne trpi, da bi se što v njegovoj krčmi kregao ali büo — i to je prav! Bagari, či te šče naprej skrbeli tak za red, bömo šče nadale najraj k vam hodili. — Dečko od Jürja. (Le večkrat nam pište kaj od Vašega lepoga kraja. Tudi z drugi krajov se radi sprimejo dopisi na Uredništvu „Novin“ v Črensovci. Sploh bi najiz vsake fare bar na mesec ednok lejko prinesli dopis.)

D. Lendava. — Dugo smo že nikaj ne pisali iz D. Lendave. Skoro se je že mislilo, da so se Lendavčarje pobogšali i več ne pijejo tak radi. Nekelko je resan istine na tom. Zdej teče življenje resan lepo v tom najlepšem mestu naše Slov. Krajine. Nikomi jako ne pride na misel, da bi zahajao preveč v „čiste“ sobe krčm si zdravje „popravlat“. Raj idejo Lendavčarje vün, posebno na breg, odked se vidi cela naša Slov. Krajina. V tom je naše največše veselje. Zvečer pa radi poslušamo lepe pesmi iz gorice se vračajoči slovenski kopačov. Itak pa zato se zgodi včasi tudi kaj novoga, na priliko Slovenci priredijo kakšo zabavo z igrov na veselje vseh Lendavčarov. Či se pa itak kakša gospodična malo preveč napije i proti njej voli more v velkoi sili skoz okna pošlati za želodec preveč trdo vino, toga pošteni Lendavčarje ne štejo med novice, nego močno obsodijo, posebno či bi mogla takša gospodična vsem vzgled biti, posebno mladini.

Fabijola

ali

Cerkev v katakombaj.

I. Mir.

Krščanska hiša.

„To sò glasi, šteti nas zovejo v boj, šteti nas zovejo k zmagi!“

Oba mučita, včasi pa se oglasi Pankracij. „Ravno mi je pá prišlo na misel, za kaj sem te že dolgo šteo prositi za tanač (svét) — itak, ali bo skoro zbrana tvoja družčina?“

„Ne ešče včasi; prišli bodo po ednom. Dokeč so ne vsi vküp, odiva v mojo sobo, tam naj nišče ne čuje.“ Šla sta skoz več sob v zadnjo, šteta je bila na kükli poslopja proti vulici. „No zdej mi povej, kaj maš tak važnoga“, začne smejoč se čestnik, „kaj naj ti pa dam za tanač (svét), no?“

„Za tebe, vrloga i sküšenoga moža, bi bilo kaj takšega resan samo mala stvar, ali inači je za mene, mladoga dečaka; itak ti včasi povem,“ začne počasi Pankracij i malo ga je sram, „vej znaš, da majo moja mati doma puno stari srebrni stvari. Mi živimo tak, da so nam vse te srebrne stvari preveč, so zaklenjene i nišče se ne briga zanje. Tudi nemam nikoga, komi bi vse to zapüsto po svojoj smrti; jaz sem i ostanem zadnji svojega roda i v takši prilikaj ma katoličan za

Našiva g. poslanca sta odpotüvala v Belgrad. Če što kakši poseo ma, naj piše za njima v Belgrad, parlament, Jugosiovanski klub.

Na podporo Novin je nabral Antolin Mihal iz Bratonec na gostüvanji pri Antolin Štefani v Dokležovji 22 Din. 50 par.

Na naše siromaške dijake so darüvali v dinaraj: Kühar Anton, Ižekovci, 20, Majcenovič Martin, trgovec z Odranc, na gostüvanji Hozjan Magde v Odrancih 15, Štimec Jürji, Sr. Bistrica 25, Krampač Aga, Bednja 10, Krampač Treza, 2, ove hiže 11-50, nabirala je Gabor Magda; Kreslin Marija, D. Bistrica, 100, Ütroša Bara nabrala na G. Bistrici 92 (imena sledkar objavimo), Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec 250. V Odrancih nabrale Copot Ana i Ferencak Verona 179 Dinarov, na D. Bistrici nabrala Djörek Marija 22 D. 50 p., v Črensovcih nabralo Zelko Vanek, šolar 5. razreda 33 Din. 25 p., na Srednjoj Bistrici nabrale Ščrbič Marija i Kohek Ana 35 D. 25 p., na G. Bistrici nabrale Plej Magda i Kelenc Marija 71 Din. 25 p., v Trnji nabrala Stanko Martin i Horvat Marko 348 Din. 20 p., v Žižkih nabrale Žižek Kata, Horvat Verona, Koštric Kata i Horvat Verona 75 Dinarov. — Živež nabrani i nadaljne penezne dare pa imena darovnikov drügoč objavimo. V imeni sirot najprisrčnejša hvala vsem darovnikom.

Za deklice.

Z Bogom, hčerka, srečno hodi,
Božja roka naj te vodi,
Šola daje ti slovo:

Kar ti je naukov dala,
Glej, da se po njih ravnala
V vsem življenju boš zvesto!

Kar ti vest veli, to stori,
Mirno, kar je res, govori,
Preslepiti se ne daj!

Čednost je najboljša dota,
Čednost prava je lepota,
Ki ji čas ne more kaj.

Rada delaj, moli rada,
Greha boj se, kakor gada,
Ženska duša, šibka stvar!

Če si dekla ali žena,
Dobra bodi in poštena,
Drugo naj ne bo ti mar.

Josip Stritar.

Tak lepo je pisao našoj mladini tak velki gospod, tak slavni pesnik, šteroga je ravno te dni naš krao odlikovao z redom sv. Save. Narodo se je 1836 leta pri Velikih Laščah v Sloveniji. Dugo je bio profesor v Beči. Prepotüvao je skoro celo Europo. Spisao je jako dosta knjig, največ pripovisti i pesmi za mladino. Kak lübi on svojo slovensko domovino, dokazüje to, da se je na svoje stare dni priselo sem. Te lepe pesmi i pozdrav hrani bogojanska šola v svojem arhivi. Bog naj živi šče dolgo toga velkoga Slovenca. Prosimo pa pri tom, naj se tudi drugi spomnijo naše mladine, šteta tak želej spoznati velke slovenske može i slovensko zemlo.

5 krat je strelo nikak v Radajncih na trgovca Kovač Petra. K sreči ga ne zadeo.

dediče (öröčnike) — sirote i šterce. Zakaj bi čakali moje smrti, da dobijo, ka jih ide po pravici; včasi lejko nastane preganjanje, — zakaj bi vse to vladi v roke?“

„I kaj ti brani, da ne napraviš toga, ka misliš?“

„Naj ti po pravici povem, nespodobno se mi vidi za moja leta, ar bi lüdjte te mislili, do Bog zna kaj posebnoga delam, povedao sem ti pa že, da mi je vse to brez haska, sirmakom pa bo dobro v slabi časi.“

„Ali mati znajo za to?“

„To te naj ne skrbi, brez njüvoga dovoljenja i vole se ne bi niti zrna dotekno. Tebe samo zato prosim pomoči, ar jaz zaistino ne bi mogeo trpeti, či bi lüdjte zvedili, da sem jaz delivec. Prosim te zato, skrbi, da se bo to razdelilo v kakšoj tujinskoj hiži, i pravi sirmakom, de jim vse to da nekdo, šteti jako potrebüje molitve; naj zato molijo za njega.“

„O blaga düša,“ pravi Sebeščan i ga obine, „rad, rad ti bom pomagao i... Tiho! Ali čuješ? Fabijolo je nekdo imenüvao; že pá!“

Pankracij stopi k okni; dva človeka sta se pogovarjala odspodi na vulici pod oknom. Prebliži pri zidi sta bila, da jiva je ne bilo mogoče viditi, či sodimo po glasi, sta možki i ženska. Ali včasi stopita v mesečino (mesečino svetlobo).

„Zamorko poznam“, pravi Sebeščan, „Afra je, Fabijolina sužnja.“

V. Polana. Naša občina je zglasala za zidanje farne cerkve poldrügi milijon koron. — Zaistino veselo! Naj bodo pa tudi vsi pri plačüvanji velikodušni Bogi na čast i za zveličanje düš se ide tü.

Lipa — Gomilica — Odranci občine si jako prizadevajo, da bi pod Lipo naselile misionare lazariste, ki bi sv. dühovne vaje držali stalno našemi ljudstvi tü, kak so prle v Celji. To delo se posreči te, če bodo lüdjte bogati radodarni. Brez greha poprijetoj Dev. Mariji na čast bi se te tü cerkev povala.

Za naše siromaške dijake se pobira po dolnjih faraj. Prosimo tudi v gornjih faraj dobre düše, naj si te tüd na sebe vzemejo. Knige za nabiranje njim pošlemo. Zglasite se pri opravništvu Novin v Črensovcih.

Delavcom na znanje! Ki se pogojeni no poljsko delo na državno imanje „Belje,“ naj se pripravijo za odhod dne 23. aprila na večer tak, da bodo v tork gojdnö, to je 24. aprila zagvüšno vsi v Dolnjoj Lendavi. Za foringaše i zbiranje, nakladanje poskrbijo voditelje (gazdi), vsak naj se drži ta, kama ga njegov gazda določi! — Pri prihodi v Dolnjo Lendavo more biti vse vredi i naj pride vsak delavec trezen, ar što se skaže kak pijani ali primerno, bo taki poslani nazaj domo i se takšega na delo ne sprejme! Vsak delavec ali pa več vküper more s sebov prinesiti tudi doktorsko svedočanstvo, ka je zdrav na očaj, ki bo brez toga svedočanstva, bo mogo iti nazaj domo, ar takših se na delo ne sme poslati.

V salezijanskom zavodi Veržeji se bo zadnjo nedelo, to je, 29. aprila, slovesno obslüzavao svetek „Matere dobrega tanača.“

V šole v našoj Krajini se pomali nastavljajo vučitelje, tudi v madjarske. To je jako lepo. Samo to je ne prav, da višiši gospodje, ne vemo po kakšen zakoni, ne držijo v nameščenji vrstnoga reda, najmenje pa gledajo pri tom na največjo potrebo pri nas: da se nastavijo samo zavedno slovensko čüteče moči. Gospodje ne tučite sami sebi v obraz! Ne besede, naj dejstva govore za narod!

Novi župan v D. Lendavi. Pokrajinska uprava je imenüvala za novoga župana (gerenta) v D. Lendavi g. Ivana Kokota trgovca. G. Kokot so sprejeli njim poverjeno županstvo. Občinarje D. Lendave se lahko veselijo, da so dobili za župana uglednoga i poštenoga moža, ki — mislimo — tudi bo dosta dobrega znao včiniti za občino. Gospodi Kokoti od naše strani čestitamo i njim želemo mnogo dobrega uspeha. G. Dr. Čuši dosedanjeni gerenti pa tudi izrekamo tem potom našo zahvalo i priznanost za njegovo trüdapuno delo.

Na rovaš višjega šolskoga sveta. Skoro od niedne reči se ne piše telko, kak ravno od šol. I to je dobro, ar nikaj je ne tak važno za narod, posebno za naš narod v Slov. Krajini, kak ravno šole. Mi mamo pravico, da hvalimo, ka je dobroga v tom oziri za nas, pa tudi brez smilenja grajamo, ka je slaboga, naj zna vse lüstvo šče izvün našega kraja, kak se včijo naša deca, što jih ma v rokah. — Gotovo je to, da se naša deca morejo zgajati v slovenskom dühi, da bo zlübilo i jako lübilo slovenstvo i novo domovino. Tudi višiši gospodje naglašüjejo vsikdar to, ali žao, delajo pa inači. Nikak nemremo hvaliti takši lüdi i odobravati njüvoga

„Moškoga pa jaz poznam, Korvin je, moj nekdanji pajdaš.“

To je ne pomenilo nikaj dobroga, zato sta poslušala našiva prijatela; ar sta pa oniva vöni semtam hodila, sta čüla Sebeščan i Pankracij le nešterne reči. O zamorki že znamo zadosta, zato ešče par reči o Korvini. Tertul, oča Korvinöv, je bio mestni prefekt ali predstojnik, kak smo že povedali. Jako lepa je bila ta služba. Meo je v svojoj rokaj vso vojaško i sodno oblast.

Trbeio pa je za to službo tudi moža trdoga srca, vej pa je to tudi ne kajšte, cele dneve sideti v sodniji, sredi škeri, šteta je bila pripravljena za trpinčenje, poslušati jokanje seri starcov ali močni mladencov i slabi žensk, izpitavati s krvjov poljanoga, tam zapovedüvati, da bijejo obsojenoga do smrti — pri vsem tom pa mirno spati i sestiti si k stoli. Tertula so iz Sicilije (otok na jugu od Italije) spravili v to službo, ne ravno zato, ar je bio nesmilien, nego on je meo kamenito srce, šteta je nikaj ne omehčalo, ne genilo. Sodilnica je bila Korvinova prva škola; že kak mladomi dečki je bilo to veliko veselje, či je mogeo sideti pri oči i gledati, kak so trpinčili i klali na smrt obsojene. Tak je Korvin zraseo do mladenca, istina močen po teli, ali sirmak na düši, nori, razvüzdan, brez vsakšega blagoga občütka. Strast za strastjov (slabo nagjenje) se je vzbüjala v njem, i ar je niedne ne šteto premagati, je postalo njegovo srce pravi

dela. Ravno zdaj se je zgodilo, da so imenovali na madjarske šole takšne učiteljice, štere so popolnoma nesposobne vršiti veliko nalogo, štero njim nalaga šolstvo v našoj Krajini. Niti pičice dobre vole nemajo, da bi se poprijele bar včenja slovenskoga jezika, niti ne tu rojene, štere samo to gledajo, da bi pri prvi priliki prevzele službo na Madjarskom. Mi pa poznamo druge, slovensko čuče, tu rojene učiteljice, štere so šče poleg toga bole sposobne za to mesto, štere se že duže pridno učijo slovenski, i štere so vložile že pred dvema letoma prošnje. Po kakšoj pravici se dela tak? Protestiramo najodločneje proti takšemi postopanju i zahtevamo, naj se taki popravni krivica, štera se je zgodila tistim, štere je že krajni šolski svet sam predlagao i štere majo pravico do tisti mest, ki so ji dobile za to mesto nesposobne i či vzememo drugo stran, toga mesta nevredne osebe. Čudimo se, da se višiji gospodje tak dajo voditi od ednoga človeka, šteri ne pozna naši razmer i potreb našega kraja i cilo te človek — kak čujemo — šče biti šolski nadzornik za dolnjelendavski šolski okraj. Višji šolski svet je odvrno prošnje ništernih učiteljic s tem, da ne majo še izpita iz slovenščine i da ne znajo slovenski. Zdaj pa čujte i stremite: ne davno je bila imenovana učiteljica na dolnjelendavsko ljudsko šolo, ki ne ve niti besede slovenski, ne ima izpita iz slovenščine, da g. nadučitelj niti govoriti ne zna ž njov. Pitamo, zakaj zdaj ne trbela znati i meti izpita iz slovenščine? Hja to je vse drugače. More biti zato, da so njej oča včinoli nekomi človeki dobro uslugo i so bili pri volitvah p r e d s t a v n i k „s a m o s t o j n e ?“ To je pa že zadosta, do njihova hčer slehko učiteljica. Vsaj končno nešemo vzeti krüha nikomi, ali zakaj te druge tüdi ne dobijo službe, ki so že bolje sposobne, zakaj se dela izjema z ništernimi, a druge se pa zapostavljajo. Čudno je tüdi to, da je ga. Széppova vmrla 25. marca in njeni dekret je bio že datiran z dne 26. marca, torej se to moglo zgoditi samo telefonično. Mimogrede pa opomnimo, da je ta učiteljica bila ravnoč najbolj zagrižena madjarka, ki je svoječasno izrekala, da v Jugoslaviji noče sprejeti službe in je bila že tüdi na Madjarskom nekša vzgojiteljica. Druge pa, ki so v Prekmurji rojene, oča njim pošten obrtnik i slovenec, one se pa pridno učijo slovenski jezik i plačujejo drago instruktorja, vložile so že tretjikrat prošnjo za učiteljsko službo i tem vsigdar odbijejo prošnje s tem, da morejo napraviti prle izpit in pöttem še bodo imenovane. Tak dela višji šolski svet i se pridno pokorava vsem napačnim informacijam ednoga človeka, šteroga vodi v vsem samo strankarska politika. Pride čas, da z temi ljudmi bomo mi tüdi obračunali. Zdaj je denemo samo na „rovaš.“

M. Sobota. Vsem županom, obrtnikom i delavcom na znanje. Ar so vsi poslanci odpotüvali na redne seje narodne skupščine v Belgrad, se vsi Prekmurci pozavljajo, naj se ljudstvo ne obrača direktno na poslanca gg. Klekla i Šiftara, nego li na tajništvo SLS v M. Soboto (gostilna Peterka). Je dosta takši zadev, v šterih niti poslanci ne morejo pomagati zato je pa zatoga voljo vsaki trüd zobston. Svoje prošnje, pritožbe ali intervencije zato naj domačini vložijo naravnost pri tajništvu v M. Soboti. Tam odnet se že pošlejo v Belgrad. Uredüje se vsaki den od 8—12 i popoldne od 2—5 vütre.

prostor za vse hüdo i slabo. Odpüsto je ne nikdar; či ga je što razžalo, ali je samo mislo, da ga je razžalo, se njemi je protio z večnim maščevanjem.

Najbole pa je sovražo dva človeka: svojega učiteia, šteri ga je večkrat kaštigao za volo nemarnosti v šoli, i svojega šolskoga tovariša, šteri ga je blagoslavilao zato, ar ga je šteo nabiti.

Tertul je ne meo bogastva, da bi je zapüsto svojemi sini, sin sam je pa bio preveč nori zato, da bi si je pridobo, čiravno je najraj meo peneze, ar so njemi bili pripomoček, da je zadostio svojim poželenjom. Vsikdar si je mislo na to, kak bi nalahci prišeo do penez. Najbližja pot se njemi je vidila ženitev; ar je pa bio prenori, da bi se lepo obnašao pri bogati, ar je on takše iskao, je sküšao z inačišimi pripomočki, šteri so ravno za njega bili. Gač z robinjo pred Sebeščanovim stanüvanjom nam pove, kakši so bili.

„Dnes te že štrikrat pričakujem tak kesno po noči; kaj maš novoga za mene?“

„Nikaj drugoga, da ide pojütri moja gospodinja na svoja posestva pri Kajeti. Jaz idem ž njov, i nücala bom več penez, da srečno vred spravim tvojo stvar.“

„Ešče več penez?“ odgovori Korvin. „Vej sem ti dao vse, ka sem zadnje mesece dobo od oča.“

„No, no! Vej pa bar pomisl, kaj je Fabijola!“

Darovi jugoslovenskoj matici: Šolsko vodstvo v Moščancih je poslalo zbirko Din 77:50 za pirhe (remenke); osobje kr. policije v M. Soboti zbirko iz meseca marca v zneski Din 58:75. Piementim darovalcom se podržnica v M. Soboti najprisrčnejše zahvaljuje.

D. Lendava. Od torka na sredo noč so vdrli neznani roparje v trgovino Blau i Bartoš. Odnegli so dosta platna, štofa i druge reči. Škoda je velika. Štofe so z noži rezali vkraj, nihali so tam en nahrbtnik (hátizsák). Zgodilo se je to na glavnoj vulici, na najprometnejšem mestu. Iz toga se vidi, da je javna varnost v D. Lendavi pod vso kritiko. Toga policija, orožniki, detektivi, s šterimi je D. Lendava zdaj palik dobro obklajena, ne vzeme vpamet, nego mirne ljudi znajo šikanirati zadosta.

Država.

Novi 1000 dinarski penezi so že v prometi. Zdaj mam dvoje takše peneze.

Strela je vdarila prejšnji tjedon v Nedelišči v Medjimurji v edno hižo i je bujla gospodara, dvoje dece pa omamila.

Pri Maribori so že na dvema mestoma najšli te dni, da je nešče strelo v križ pri cesti. Že ga iščejo, što je napravo to bogoskrunstvo.

Dete v nahrbtniki. V Čapragi na Horvatskom so oča nesli k zdravniku slepo rojeno dete. Ali mali je pri zdravniku mro. Oča so ga djali v nahrbtnik i tak nesli domo. V Čapragi so pa mogli malo čakati, zato so nahrbtnik z detetom dol djali i so se nekam odstranili. Gđa pridejo nazaj, so več ne najšli nahrbtnika z detetom. Nikak je mislo, da bo kakše dobro blago v nahrtniki i ga je vkrao.

V Zagrebi se je strelo eden učiteo, ar je ne dobo nindri vekšega stanüvanja kak edno sobo za ženo i 5 dece.

Zeta i hči je strelo te dni v Sombori Jakob Berchtold, lesni trgovec, ar je zet preveč pio i zapravlao. Nato pa je ešče sebe strelo v srce i je bio včasi mrtev. — To so žrtve pijanosti.

Svet.

V Ameriki si je vzelo življenje leta 1922. 13,530 ljudi, med njimi 900 mladih. Pravijo, ka zato, ar se premladi ženijo.

Na Francoskom v Tulusi je iznajšeo kat. duhovnik takši mašin, da se ž njim lejko najde petrolij, kakšte globoko je v zemli.

V Londoni na Angelškom so iznajšli, da tüdi glühi čüjejo s pinočjov telegrafa brez drotu. Tak pá čüje nazaj 77 let stari muž, šteri je že od svojega štrtoga leta oglühno. Tüdi dva od rojstva glühiva dečka sta prvokrat čüla človeški glas.

„To dobro znam, najbogatejša nevesta je v Rimi.“

„Pa tüdi tak gosposka i mrzla, da je ne moreš včasi geniti.“

„Vej si mi pa obübila, da mi s svojimi cumprinijami i pijačami nakloniš njeno srce ali pa bar njeno bogastvo. Zakaj ti je treba telko penez za te cumprinije?“

„Zakaj? Naj dragše stvari potrebujem za nje i trebe mi jih je plačati. Ali ti misliš, da bem zobston hodila o ponoži vün med grobe, da si nabere potrebni trav? Kak me boš pa ti podpirao, vej sem ti pa povedala, da bo šlo te bole hitro.“

„Kak mi je to mogoče? Vej pa znaš, da sem ne öbdarüvan s tistimi prednostmi, da bi si pridobo lübezen kakšega človeka; zato se raj nanašam na tvojo čarno školo.“

„Či nemaš takši prednosti,“ odgovori zamorka, „posküsi bar s kakšov drugov rečjov, šteroj se srce tüdi ne ustavlja dugo.“

„S šterov?“

„Z zlatom!“

„Pa kak priti do njega, to so ravno moje misli.“

Kak priti do njega? Po krvi!“

„Po krvi?“

(Dale)

V Petrogradi na Rusoskom so letos samo v januaru i februaru strelili 212 ljudi.

Iz Nemškoga so pregnali ženo bivšega casara Viljema.

V Ameriki najraj čtejo sv. Pismo. Lani so izdali tresetimilijonov takši knjig v mnogi jeziki.

Na Taljanskom je leta 1914. mrlo zavolo kajenja duhana 1123 ljudi, leta 1915. pa 1158.

Angleški püšpeki protestirajo proti preganjanju duhovnikov i vörniov v Rusiji.

21 ljudi se je vtopilo te dneve na morji, ar je viher razbio ladjo. Med njimi je bio eden püšpek, 2 nüni i 19 drugi ljudi 50 so ji rešili.

Taljanski krao je izstopo od slobodnozidarov.

Domača politika.

Naši poslanci so vsi zbrani v Beogradi. 16. t. meseca se je pá odpro parlament. Stara vlada je odstopila. — Prle kak so prišli v parlament poslanci vseh strank, so meli seje. — Jugoslovanski klub, v šterom so naši poslanci, so volili na svojoj seji za predsednika kluba dr. Antona Korošca, za tajnika pa posl. Škulja i Šiftara. — Za predsednika v parlamentu so zvolili radikalca dr. Peleša. — Krao i kralica sta bila večer pri g. Pašiči na večerji, po šteroj so meli malo konferenco, kak se naj sestavi nova vlada. Gotovo jo bo sestavo pá Pašič.

Prle so pa radikalci poslali dva svojiva poslanca v Zagreb, šteriva sta se v imeni vlade pogajala z blokom, šteri se je ustanovo med Radičom, dr. Korošcom i dr. Špaho, da nastopijo vsi s skupnimi močmi za avtonomijo. Ta zveza se zove: „federalistični blok.“ V zagrebi so se že popolnoma pogodili, da dobimo avtonomijo, zdaj so pa radikalci pá nazaj vzeli svoje obübe i pogodbe i se šče nikaj ne ne, kakša vlada se bo sestavila. Gotovo je samo edno: či bo takša vlada, kak je prle bila, nam bo pa slabo šlo; či pa bo vlada iz večine srbskoga, iz večine brvatskoga i iz večine slovenskoga naroda, t. j. ako dobimo avtonomijo, bo nam jako dobro čiravno včasi ne, ar je prejšnja vlada strašno dosta pokvarila, ka se ne bo dalo popraviti celo leto ne. Zato se mi držimo naše Kmečke lüdske stranke, štera je za avtonomijo i jo podpirajmo i zahtevajmo avtonomijo.

Svetovna politika.

Jako radi čüjemo vsikdar, ka se godi po sveti, posebno kak se godi v drugi državah; či je tam tüdi tak slabo ali dobro kak prinas; ali pa je slabše; ali pa mogoče bogše. Strašno dosta držav je na sveti, zato se nemre vsakši tjedon napisati kak je v vsakšoj. So pa nešterne močne države, štere vodijo skoro celi svet. Zato je zadosta, či znamo, kak se kaj v teh godi, ar je v drugi, menši navadno ravnotak ali pa slabše. Mi pa raj čüjemo vsikdar, da je dobro, ne slabo.

Najvekše i najvažnejše države so v Evropi, to je na tom deli zemle, na šterom smo mi. Tü je zato naša država i od nje pišemo vsikdar posebi, ar nas ona najbolje zanima. Naši sosidje so: *Madjarska*, štera je zdaj jako mala, dosta menša kak naša država. Ar smo mi prle pod Madjari bili, bomo od Madjarske tüdi vsikdar pisali, ar je šče tüdi zdaj dosta Slovincov pod Madjari i bi zato radi znali, kak se jim godi tam, či bole ali slabše kak nam. Tej Slovinci so tam na sever od nas pri Monoštri ali Sentgotthardi v slovenski vesnicah kak na priliko Gornji i Spodnji Sinik i mnogo drugi vesnic, štere itak poznate. — Druga sosidna država je *Avstrija*, od Radgonje gor na Nemško. Pod tov so bili prle Slovinci onstran Müre. Tüdi Avstrija je zdaj jako mala i je republika kak Madjarska. Pod njo spada tüdi tak zvano Koroško, gde so tüdi Slovinci. Tüdi cd teh Slovincov bomo pisali, da bomo tak znali eden za drugoga. — Pa tüdi pod našim tretjim sosidom je mnogo Slovincov. I to je *Taljansko*. Od Italjanov ste čüli že dosta. Tüdi je dosta naši moškov i dečkov, šteri so se vojsküvali proti Italjanom. To je precej velka država, nekolko vekše kak naša, ma pa trikrat telko prebivalcov kak naša država. Z Italjani se jako dobro ne razmimo ravno zavolo toga, ar oni majo dosta Slovincov i Horvatov pod sebov. Tüdi se Italjani strašno bojijo od nas, ar znajo, da mi prle ali sledkar moremo nazaj dobiti lepe slovenske kraje, štere so nam sköro vkradli. Tüdi od teh Slovincov bomo večkrat pisali. Tak se bomo poznali i znali eden za drugoga vsi bratje Slovinci.

Autonomija.

Pod tem naslovom prinaša „M. Krajina“ članek, v šterom šče dokazovati, kak nesrečna i pögubonosna bi bila za celo Slovenijo posebno pa šče za Prekmurje autonomija. Mi pa znamo, da je autonomija rešitev Slovenije i tak tudi Prekmurja v narodnom, politično-socialnom i gospodarskom pogledi. Od autonomije smo že itak gučali i pisali dosta, zato ščemo le neko drugo stran pokazati s toga članka.

Zanimivo je v prvoy vrsti to, da je članek pisani v madjarščini. S tem pa dopisnik članka ma svoje namene. Eli ne je to glavno. Glavno je to, da je tu pisano proti autonomiji Slovenije, a malo niže pa pravi, da je rešitev naše Krajine v autonomiji, kak pravi: „vkraj od Ljubljane,“ štera je kriva vseh nevol Prekmurja. Tak se tu nekaj pobija, ka se malo dale ravno zahteva. S tem je pa pisec toga članka pokazao, da sam ne ve, ka bi bilo bolše: centralizem eli autonomija i da sploh ne more prerazmiti v svojoj glavi, ka je autonomija.

Nam je znano, da so naši voditelje že pod madjarskom oblastjov zahtevali autonomijo za Slovensko Krajino. To isto so zahtevali, da se nam da tudi od Jugoslovanske vlade. Od Madjarov je bila obljubljena nam autonomija, za štero pa so gospodje okoli M. Krajine ne niti mignoli s palcom na nogi, nego so bili najhüjši nasprotniki autonomije. Njim se je pač dobro vidilo pod madjarskim centralizmom, zato so bili njega verni čuvarje. Mi smo bili te za autonomijo i smo zdaj. I kda Slovenija dobi svoje samovladanje, autonomijo v tistom mamu tudi mi že svojo autonomijo. Tak se nede trebelo tem gospodom vojskuvati ešče posebe za autonomijo Slovenske Krajine, kak pravi članek: „Legalább felkelti Muravidék népének figyelmét arra, hogy gondoskodjék egy kicsit Muravidék autonómiaja felett“ — in pa, „hogy mi ne túzzük mottóul el Ljubljanától!“ ar z autonomijov Slovenije mi mamó že vse. Eli senjate mogoče vi od kakše druge autonomije „El Ljubljanától“ Pesthez?!

Zanimivo je tudi — to je sploh pri nas sovražnih ljudi navada — da Slovenijo majo za prazen nikaj. Od teh ljudi se vsikdar samo čuje: Slovenci so kodišje, Slovenija nema nikaj, samo kamenje itd. Tak da bi Slovenci živeli od zraka. Mislim da je pisec toga članka v M. Krajini jako slabo poučen od Slovenije, šteri ne pozna sploh njenoga naravnoga bogatstva i njenoga gospodarstva. Pravi: „Slovenija, štera zvün pár rešetarov i vapnogazcov drugo nema, kak skalnato gorovje.“ S tem je povedano vse! To pesem že poznamo. Z njé se ne kaže nikaj drugo kak zaničavanje i zasmehavanje Slovencev. Mi pa pravimo: Slovenija je za dosta bogata, da bomo srečno živeli v svojoj autonomiji i te že bodo tudi tei gospodje malo drugače gledali.

Orlovski tabor v Brni.

Prvi nastop, dne 30. jul. den naraščaja. V sprevodi je bilo 4500 dečkov i 3400 deklic šolskoga naraščaja, 2250 dečkov i 246 deklic izvünšolskoga naraščaja. — V Ljubljani Sokolov v sprevodi 960 dečkov i 700 deklic; tu je bilo vmes ešče 315 Čehov. Telovadilo je or. naraščaja skupno 11.244 pred 60.000 gledalcev. — sok. naraščaja skupno 1620.

Glavni den nastopa, dne 13. avgusta. V Brni je nastopilo: 3328 Orlic, 4288 Orlov, 136 vojakov (prostovoljno), 5 vrst Belgijcov (1 ženska vrsta), 9 francoskih družtev. Skupno je bilo telovadcov i telovadkinj 8000 pred 120.000 gledalcev. V Ljubljani je nastopilo 3280 Sokolov vmes 1100 Čehov, dosta vojakov (tudi prisiljeni Orli), dijaki i Vranglovci, 2400 članic (vmes dosta dijakinj). Gledalcev je bilo 40.000.

Glavni sprevod. Brno. 600 vojakov (ne prisiljeni), 25.000 Orlov i Orlic v kroji, do 30.000 z or. znaki. Špalir cenijo 200.000 gledalcev. 670 narodnih noš, 205 bander, 8 angležov, 594 Belgijcov, 450 Francozov, 5 Polakov, 4 Rusi, 11 Švicarov, 220 Amerikancov, 32 Rusinov, 1184 Jugoslovancov. Bilo 28 godb, 16 fanfar. — Ljubljana. Vse skup 8000 oseb. Iz med teh: 3245 jug. Sokolov, 1614 jug. Sokolic. Čehov 2692, 96 Wranglovcev, 10 Rusij, 7 Francozov, 9 Alžircov, 9 Belgijcov, 12 Rumunov, 8 Poljakov, 42 čeh. vojakov, nekaj narodnih noš (število ne povedano) Bilo je 9 godb, 11 fanfar.

Tu naj bo omenjeno. Nas je šlo v Brno 1184 i čeških Sokolov je bilo, kak kažejo številke, v Ljubljani 2692. Mi smo dali za 1 č. K. naših 9, oni so po takšem dobili za 1 njihovo 9 naših. Oni so po takšem leži šli se k nam.

Omenimo ešče tekme. V Brni je tekmuvalo (verseny) 550 možov med njimi 35 Jugoslovancov. — V Ljubljani po 6 možkov Čehov, Luksenbur-

žanov, Jugoslovancov, Belgijcov i Francozov, toje 30 možkov.

Iz teh števil vidimo, da je tabor orlovstva v Brni bio mnogo vekši od sokolskoga v Ljubljani. Sokoli Čehi so bili začudjeni, da so vidili v Ljubljani tak malo „naprednih“ Slovencev. Pa istina, tudi mi se pitamo na prvi pogled: kak to, da ne bilo več „Sokolov“ v Ljubljani, da ne bilo več naroda? Vej je pa nje podpirala vlada, velikanske so bile reklame, vučiteljstvo je delalo za nje, sama kralova oseba je pa ešče največ vlekla v Ljubljano, duge i velke so bili priprave i stroški ogromni. Da so Sokoli ne tak močni, kak so oni sami mislili i da ne bilo ljudstva, kak so oni pričakovali je krivo, da je sokolstvo postalo iz telovadnoga društva nekša avantgarda svobodnomiseostva, boja proti veri, posebno je pa sokolstvo nekša organizirana četa, štera se poteguje za liberalno-demokratsko stranko, je te prvoboriteo. Hrvatje so pa ne šli v Ljubljano, ar je Sokol prvi zagovornik i nasilnež belgradskoga centralizma.

Tem sijajnejši je pa bio tabor orlovstva. Tu se je delalo vse prostovoljno, tu so se prinašale žrtve iz gole ljübezni do naših načel i Boga. Mi smo ne meli „kamandiranih“ ljudi, nego vsi smo šli, da prostovoljno manifestiramo i pokažemo vsem naše trdno prepričanje.

Vüpamo, da nas od zdaj naprej Sokbli nede gledali za menje vredne ljudi, nego pripoznajo, da smo ešče izda nad njimi i da bomo še močnejši v bodočnosti.

Gospodarstvo.

Štejmo kmetijske novine i knige!

Skoro pri vseh stanovi vidimo, da se kušajo kak najbolje izobraziti i si spopuniti svoje znanje. Dühovnik čte svoje cerkvene knige, zdravnik ma svojo posebno literaturo, trgovec ma trgovske liste i cilo organizirani delavec dobiva redno svoj delavski list i več novin, ki ga včijo v njegovom deli i stanovski pitanjih. Vsak se kuša po svoje školati, da bo potem leži delao v svojem poklici, šteri njemi nalaga gotove dužnosti i da se bo leži preživo.

Poglejmo zdaj kmete po drugi deželah, gda so kmetje bole vučeni kak pri nas. I vučenejši od nas so, ar poleg drugoga tudi dosta čtejo. V teh dezelah kak na priliko na Danskom, Švedskom, Nemškom, Češkom dobite skoro pri vsakši hiži kmečki strokovni list i pa celo knižnico, v šterojo so kmetske pa tudi šaiive knige. V takši hižah so nedele i svetki i dugi zimski večeri zato tu, da kmetje čtejo i se včijo. I te čte vse: možki, ženske, staro-mlado, gospodarje i slugi, so vsi potrebni včjenja.

S čtenjom kmetijski časopisov i knjig se pa tudi dosta navčijo. Lepo pobeljene hiže, vsešerom vladajoča čistoča i red, nove kmetijske hiže, štale i druga gospodarska poslopja, novi mašini i šker, šteri olajšajo kmetovanje i množijo kmeti dohodke, so dokaz naprednoga, pametnoga i včenoga kmeta. Takše lepo gospodarstvo je mogoče dosegnoti poleg drugi pogojev samo z dobro izobrazbo. Ni eden kmet tudi, či spuni kakšo kmetijsko školó, ne bo mogoce pametno i napredno kmetovati, či se vsigdar ne izobrazuje s čtenjom kmetijski novin in knjig.

Kak je pa pri nas? Ali mamó že kakšo knižnico? Odkrito povedano, nemamó niédne. Pa či tudi je, se najde poleg molitveni knjig samo ešče kakši kalendar, mogoče so tudi kakše senjske knige. Nešterni so vpisani že v družbi sv. Mohora i pri njih se dobijo že knige te družbe, ali v kakšem stani? Kalendar je navadno že preciz zamazani i raztrgani, i to je znamenje, da se pogosto rabi. Slovenske večernice i druge pripovedne knige so tudi precej obrablene. Ka je pa drugi, nekelko bole vučeni knjig, te ležijo navadno v kakšem cmari nerazrezane i zaprašene, ar se jim vidijo takše knige preveč dugočasne.

Itak ednok že premislimo, kelko dobroga nam prinese lahko dobra kmetijska kniga, dober kmetijski časopis, či se držimo njegovi navukov. Niti znali ne bomo, gda i gde smo se navčili i že bomo dosta pametnoga i hasnovitoga napravili, či čtemo kmetijske knige i novine.

Izgovor, da kmet nema casa čteti, ne vala. Ka boš pa delao v nedelah i svetkih, gda te zove lepa senca jablanova v travo? Ka pa delaš po dugi zimski večerih? Ali mogoče nemaš knjig? Tam je Družba sv. Mohora. Vsakši plebanoš ti rad pove, kak se naročiš na njene knige. Za fal ceno dobiš dosta veselji, pa tudi vučeni knjig. Mamó dosta takši časopisov: Kmetovalec, Sadjar, Čebelar, Perutninar i druge. Iz teh nevin za kmete, štere shajajo vsakši mesec, dobimo telko kmetske znanosti, telko dobri tanačov, kak v malošteroj drugoj knigi. Istina je, da jih zdaj ešče maio žmetno razmimo, ar so ne pisani ravno tak kak mi gučimo, ali pri mali dobri

voli tudi to težkočo premagamo i v kratkom časi postanejo te novine, te knige naši ljubenci, nam jako potreben düševni kruh. Pisani so slovenski i to je zadosta za nas, ar so spisani za kmete, ar kmetom ščejo pomagati. (Posebno Kmečka zveza naj skrbi v vsakšoj vesi, da si člani naročijo vsi vküp bar po edno številko vsakšega teh časopisov i knjig. Tudi naj vsak član Kmečke zveze pogledne malo na hiži pod strehov, v stari omarih i naj spravijo vküp vse knige i jih majo v kakšoj hiži pri šterom člani, šteri ma prostor. Ta hiža naj bo čitalnica za naše kmete, dokeč si ne zozidamo lepe, na štoke velke čitalnice, kakše majo kmetje po Kranjskóm i Štajarskom.)

Cene silja. V Novomsadi: pšenica 1800 K, žito 1600 K, ječmen 1240 K, oves 1165 K, kukorica 1010 K, grah beli 1860 K.

Cene živine v Sloveniji: par dobrih konjov 100.000 K, jünci debelejši na živo vago po kg. 58—84 K, slabejši 50—58 K, krave za klanje 30 K, mladi 4—6 tjednov stari prašički par po 4000 K. V kratkom časi so poskočile cene 100%.

Vrednost peněz. Dneva 17. apr. 1 dolar stane 390—392 kron, 1 talijanska lira 19—20 kron, 1 češka krona naših 11 kron, za 1 dinar se dobi 40—44 vogrskih i 700 avstrijskih kron. V Cürihi naš dinar notira 565, to je, da za 100 dinarov dobimó 565 švicarski frankov.

Pošta.

Vsem. Ki naročijo ali Novine, ali M. List, ali kaj ščejo v njima objaviti, naj ne pišejo na naslov g. Klekna, ar jih ne doma, nego na te naslov: **Opravništvo i Uredništvo Novin, Črenovci, Prekmurje.** Ki pa z g. poslancem Kleknom kaj šče, naj naravnost njim piše v Belgrad. — **Fr. Gaber. Srdica 13.** Vredí je vaš račun. — **Prša Franc. Krog.** Naj probajó na eden ali drugi način, kak za bolše spoznajó. Plačati se itak more. Če naravnost prošijo veleposestvo, ne trebe komisije. Dovoljeno je itak, da se sme odati zemlja. — **K. J. Turnišče št. 194.** Pošljite mi svedočanstvo od g. plebanoša, ka je tista betežnica zalstino sirota i potrebna pomoči. **Zemlič Jožef. Petanci.** Pišite nam okoli Petrovoga. Te prideva z g. Pušenjakom pa odpremo vašo kaso z božov pomočjov. Vašemi g. plebanoši smo že omenili to delo, oni vam bodo že pomagali. Edno je samo neprilika, to ka dosta peněz mate na Vogrskom, gde so penezi dosta menje vredni kak tu. Pa smo že probali vse dobro rešiti. — **K. Winer. Martinje 35.** V programi naše stranke je, ka vi prošite. Mi bomo z cele moči delali za to. Dosegnemo pa samo te to, če nas ljudstvo bo podpiralo. V vašem gornjem Kraji je ne vse poredi šlo pri zadnjih volitvaj. Drugoč pazite bole i se ne dajte premotiti.

VAPNO, CEMENT, DESKE, LATE, TRAVERZE i. t. d.

čreip K 3 — 4.50, debeli cigeo K 1.60

se dobi najfalejše pri

V. BRATINA, KRIŽEVCI pri LJUTOMERU.

K O D A J I

mam deset ritónj (ritovin) za šope.

ERJAVEC ANTON v SATAHOVCIH p. M. Sobota.

Ena ščista nova oprema za obednicó iz masivnoga hrastovoga lesa je takoj na

— prodajo —

pri **M. SCHVARTZ v DOLNJI LENDAVI.**

Ako podjetniki pri zgradbi nove železnice robijo kaj vina, ga lahko kupijo, staro in novo, v Marijanišču.

Dva vajenca (inaša)

za mizarsko obrt sprejme

GUSTAV ŠTAUS v BELTINCI.

Proda se cenó krasno posestvo oddaljeno 4 km. od nekoga večjega mesta Slovenije tik državne ceste, večja gosposka hiša s 5 sobami, obširnejša gospodarska poslopja vse zidane z črez 80 joh zemljišča (njive, travniki, vinograd, gozd) z električno silo in razsvetljavo, več glav živine in vsemi potrebnimi stroji in orodjem, kakor tudi vozili. Ponudbe pod St. M. 4. na upravo lista.